

NIEUWSBRIEF VOOR LEDEN
STICHTING RUITERSPOREN

het RUITERTJE

29

14 JUNI 2017

JAARGANG 7

STICHTING RUITERSPOREN
DORPSWEG 53
9798 PD GARMERWOLDE

Reageren?

info@ruitersporen.nl
050-5423919

De afgelopen periode stond volop in het teken van de **Hanze Ruyters**. Een oriënterend onderzoek om deze familie in kaart te brengen is nu zo'n beetje afgerond. Dit onderzoek heeft allerlei aanwijzingen opgeleverd die er op lijken te duiden dat onze familie inderdaad verwant is met deze Ruyterstam.

In dit **RUITERTJE** vind je een samenvatting van alles wat in de afgelopen maanden op dit gebied aan de orde geweest is.

Begin juli breng ik een bezoek aan Zutphen om met eigen ogen te zien wat voor stad dat is, waar onze verre voorouders waarschijnlijk hebben gewoond en geleefd. In een volgend **RUITERTJE** hoor je hier meer over.

Veel leesplezier!

Jaap Ruiter, voorzitter

Weet je iemand die vást geïnteresseerd is in onze familie(stamboom)?

Stuur hem of haar dit **RUITERTJE!**

(DE) RUITER

◆ GERHARDT VON REUTERN

Juist in de afgelopen dagen is een nakomeling opgespoord van de schilder **Gerhardt Wilhelm von Reutern**. Bij het verder dóór zoeken op internet vond ik een vereniging van Baltische Ridderschappen: [Verband der Baltischen Ritterschaften e.V.](#)

Eén van de activiteiten van deze vereniging is het uitzoeken en vastleggen van de stambomen van – vaak van oorsprong Duitse - families die in de Baltische ridderschappen een rol speelden.

De Von Reuterns waren natuurlijk zo'n familie, maar waar ik dacht dat de Baltische von Reutern-tak was uitgestorven blijken er wel degelijk nog nazaten te leven. Eentje daarvan, opnieuw een Gerhard von Reutern, heeft een aantal jaren geleden een voordracht gehouden over zijn voorvader.

Ik ga nu contact opnemen met deze Gerhard en ik ben benieuwd of hij genegen is informatie over de Hanze Ruyters uit te wisselen.

Gerhard Wilhelm von Reutern

◆ LÜBECK

In september ben ik van plan enige dagen in Lübeck te vertoeven. Voor Lübeck geldt hetzelfde als voor Zutphen: ik ken de stad niet, maar wat ik zo heb vernomen moeten het prachtige steden zijn.

Hiernaast een foto van de middeleeuwse zoutpakhuisen. Zout was een zeer belangrijk handelsproduct in de Hanze. Het kwam voornamelijk uit de zoutmijnen bij Lüneburg – die stad is er steenrijk mee geworden – en werd vanuit Lübeck in het hele Baltische gebied verhandeld. Het werd vooral gebruikt voor het pekelen van vis.

◆ SAMENVATTING

Het gebruik van achternamen was in de Kop van Overijssel ongebruikelijk. Dat onze familieleden al rond 1600 de achternaam **Ruijter** gebruikten duidt erop dat ze niet uit deze streken afkomstig waren.

Voor mijn veronderstelling dat we onze voorvaderen in het Zutphense Ruytergeslacht moeten zoeken bestaan de volgende aanwijzingen.

In het laatste kwart van de 16e eeuw was ons land in rep en roer. De strijd met de Spanjaarden barstte in alle hevigheid los (Alva). Voor ons van belang: Blokzijl werd uitgebouwd tot een heuse vesting en fungeerde als bolwerk van de opstand tegen Spanje (thuishaven Geuzenvloot).

Het is bekend dat in Blokzijl een grote instroom plaats vond van protestanten die andere gebieden vanwege hun geloof vervolgd werden; met name doopsgezinden vonden in de 'fortresse' een veilig toevluchtsoord. Veel doopsgezinden waren werkzaam in de handel en Blokzijl werd een belangrijke handelshaven. Naast de (turf)handel met Hollandse steden als Enkhuizen en Hoorn bestond er een bloeiende handel met het Baltische gebied.

Alva, de IJzeren Hertog

De inname van Zutphen ging gepaard met wrede moordpartijen. Men schat dat circa 500 inwoners van de stad om het leven werden gebracht.

De situatie in Zutphen was totaal tegengesteld. In 1572 werd deze stad - na eerder dat jaar ingenomen te zijn door Staatse troepen, hetgeen al veel overlast had veroorzaakt - door Spanjaarden terugveroverd en voor een deel verwoest. Het merendeel van de bevolking ontvluchtte in de volgende jaren de stad.

Zutphen was in de late Middeleeuwen een bloeiende handelsstad geweest uit het Hanzeverbond. Maar die handel viel nu in de chaos van voortdurende schermutselingen vrijwel stil.

Voor een doopsgezinde koopman uit Zutphen bood die stad eind 16e eeuw zeker geen goede toekomst.

Van alle plaatsen in de naaste omgeving was Blokzijl een uitstekend alternatief. Hier bloeide de handel juist op en waren protestanten veilig voor vervolging. Net als Zutphen vond in Blokzijl veel handel met het Baltische gebied plaats.

Van het Zutphense Ruytergeslacht kennen we tot nog toe twee leden, die we tegenkomen als huis- dan wel grondeigenaar in Blokzijl en Muggenbeet. Vooral **Johan Ruter** die in 1562 als aangrenzende buurman genoemd wordt in een verkoopakte van een perceel grond in Muggenbeet is opvallend. Deze Johan kunnen we met vrij grote zekerheid identificeren met **Johan Ruyter** die met **Elsken Schencken** was gehuwd. Uit de keuze van de huwelijkspartners kunnen we opmaken dat dit Zutphens Ruytergeslacht zeer welgesteld was.

In onze familie kennen we in de eerste generaties een aantal doopsgezinde handelaren in Blokzijl, voorname leden van het Grootshippersgilde. Uit allerlei notariële akten komt naar voren dat deze eerste generaties welgesteld waren.

Tenslotte kan ook nog genoemd worden dat de namen Johan / Jan in beide families voortdurend doorgegeven worden.

Een mogelijk scenario ziet er zo uit:

Eén of meerdere leden van de Zutphense Ruyters - en vele andere burgers met hen - ontvluchten rond 1580 deze stad.

Economische vooruitzichten zijn hier bijzonder slecht, en daarbij komt ook nog de toenemende vervolging vanwege het geloof. Ze vluchten naar Blokzijl/Muggenbeet. Dat is voor de familie Ruyter geen onbekend gebied want zij heeft hier van oudsher bezittingen.

Vanuit deze vrije plaats kan de handel met het Oostzeegebied goed worden voortgezet en bestaat geen gevaar voor vervolgingen.

En verder?

Voor een verwantschap tussen onze familie en de Zutphense Ruyters zijn er volop aanwijzingen. Maar aanwijzingen zijn niet voldoende en we moeten op zoek naar meer concrete bewijzen.

Die zijn wellicht te vinden in het Historisch Centrum Overijssel in Zwolle, in de oude notariële akten; te denken valt aan testamenten of voogdijaktes.

Jammergenoeg ontbreekt het mij voorlopig aan mogelijkheden om hier verder onderzoek te doen. Maar wie weet wat de toekomst brengt?

◆ DUITSE VERTALING

Samen met Petra Hacker - zij corrigeert mijn Duitse vertalingen – ben ik de komende tijd bezig om de stamboom van de **Hanze Ruyters** ook in de Duitse taal op de website te zetten. Uiteindelijk hebben we het hier over een voor een belangrijk deel Duitse familie. Deze Duitse vertaling heeft nogal veel voeten in aarde en zal stukje bij beetje op de website gezet worden.

Kijk maar eens:

[Duitse versie van de Hanze Ruyters-stamboom.](#)

◆ VAKANTIE

De vakantietijd breekt binnenkort weer aan. In de zomermaanden is het tijd voor andere belangrijke zaken! Het volgende **RUITERTJE** zal dan ook begin augustus verschijnen.

IK WENS IEDEREEN EEN HELE FIJNE VAKANTIE!

